

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

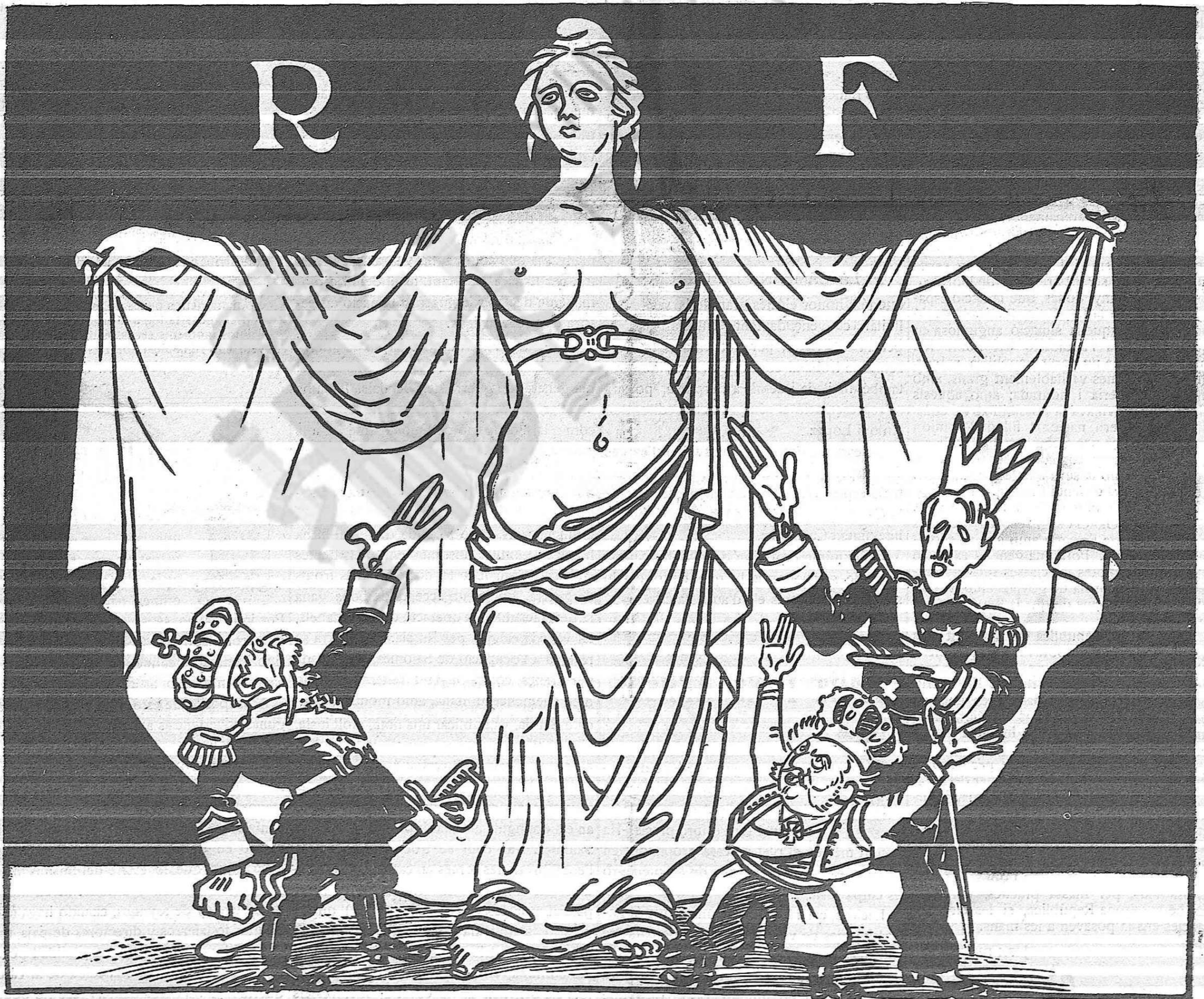
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMELA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELÉFONO 4115 - BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fóra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—ESTRANGER, 2'00

EL CRIT DELS REIS

—Visca la República!

El crit

Catalans! Ara sí que va de veres. Maura, no!, Maura, no!, Maura, no.

Ell i els seus ens feriren en els nostres amors a la Llibertat i a la República. Els qui generosament sacrificaren llur repòs, llur sojorn, llur tranquil·litat per assaltar com les onades el rocam defensa de la reacció, una vegada vençuts per la traïció i la malícia fóren perseguits a sang i a foc.

Aleshores del pit dels lliberals va sortir el primer:

—Maura, no!

Però aquest orat no en tenia prou amb l'animadversió de les forces republicanes i avençades de Catalunya, i des del seu seient de la (risum teneatis amicus) Reial Acadèmia de la Llengua Castellana, vol ferir a la nostra Llengua Catalana.

És truc polític per a fer-se votar pels pobres habitants de les estepes?

És follia?

Un senyor va dir un dia a un dependent que havia fet una etzegallada:

—Vagi-se'n! A casa no hi vui bojos ni borratxos!

Això diem els catalans: Ni bojos de deliri de grandeses, ni borratxos de vanitat.

Maura, no!

ONZE DE FEBRER DE 1873

Mig segle enrera, els homes que dirigien el partit republicà eren en Pi i Margall, en Castelar, en Figueras, en Salmerón...

Mig segle enrera tothom era federal, res més que republicà federal. A Catalunya les forces federals eren formidables i, malgrat els efectes corrossius del temps i la mala mà dels humans, encara queden a l'Empordà i al camp de Tarragona, nuclis vigorosos que conserven íntegra la seva fe en les doctrines purament federals. L'Aragó, València, Andalusia, Astúries, totes les regions espanyoles comptaven amb una opinió federal formidable, dirigida per homes prestigiosos, models d'honradesa, de robusta intel·ligència i provada abnegació.

Mig segle enrera donava gust llegir els diaris republicans. La Democracia i La Discusión discutien serenament temes doctrinals, i en les seves planes les plomes magistrals d'en Castelar i d'en Pi Margall parlaven de socialisme i d'individualisme sense moure's de les serenes regions de l'ideal.

No fou estrany, doncs, que la nació espanyola vegés en la República l'única solució possible, en aquella situació anguniosa en que la deixava l'abdicació del noble Rei Amadeo I. Veia un partit republicà robust, dirigit per homes veritablement grans, amb una premsa seria i honrada; amb aquests elements endevinava la possibilitat de constituir un govern nacional fill de l'opinió i amb prou força per a combatre al carlisme que feia un any corria per les muntanyes deshonrant amb la seva bandera estúpida el nom d'Espanya davant l'Europa.

I vingué, fa mig segle, la República. La CAMPANA DE GRACIA se'n recorda i en ses planes hi consta l'alegria amb que va rebre la tota l'opinió. Fou una general explosió d'entusiasme i totes les classes socials saludaren la nova forma de govern amb veritable joia, convençuts de que la República era la pau.

Però el partit republicà era innocent com un infant. Lo que li sobrava d'intel·ligència, d'honradesa i d'entusiasme, li faltava de malícia, de murresca i de serenitat. Els escrúpols dels de dalt, les impaciències dels de baix i les habilitats dels seus enemics, feren impossible la vida d'aquella ingenua República que nascuda alegre el dia 11 de febrer de 1873 moria esclafada per la bota del general Pavía el dia 3 de gener de 1874.

L'experiència ha sigut aprofitada, i fins pot-ser una mica massa aprofitada. Convençuts de que allavors la República va perdre's perquè els seus homes eren massa nonrats, massa de bona fe, massa integerrims, ara ens hem esmenat; i qui sab si per massa vius, per massa pràctics, perdriem també la segona República, si les circumstàncies ens la posaven a les mans.

JEPH DE JESUS

Catalunya a França

Demà, diumenge, tindrà lloc a Perpinyà una festa de confraternitat catalana-francesa, on se faràn per part dels catalans noves afirmacions de decidida i entusiasta francofilia.

Sobre la mateixa generosa i heroica terra de França, al costat mateix dels hospitals on jauen els homes que han dat la seva sang en defensa de la llibertat del món, catalans i francesos agermanaran sos amors una vegada més.

Els francesos han invitat a anar a Perpinyà un aplec de personalitats catalanes compost de senadors, diputats, escriptors, artistes, periodistes que, atents a la invitació del Comitè de propaganda francesa de Barcelona, han acceptat anar a terres de França per a afermar les seves conviccions, els seus sentiments i la seva simpatia.

LA CAMPANA DE GRACIA

que té a honor el més gran de la seva vida lluitar convençudament, entusiàsticament, per la llibertat i, per tant, en aquesta hora actual se troba al costat de França, ha sigut també invitada i demà, a Perpinyà, portarà sa representació el seu propietari-editor don Antoni López.

Els expedicionaris surten avui en l'express del vespre, portant amb ell tota la representació espiritual de la Catalunya lliberal, de la Catalunya conscient, de la forta i bona i intel·ligent Catalunya.

En el número pròxim detallarem aquesta festa de germanor a la que de tot cor hi serem presents tots els d'aquesta casa.

Italia i els Al·liats

En les crítiques usals sobre la guerra, se vol cometre una injustícia contra Italia. Italia, —se diu,—no ha posat en la tasca comunal tot l'esforç precís. Ha pensat més en el pit de casa pròpia que en el dels Al·liats. La pèrdua de Montenegro és culpa seva.

Lectors, cal reaccionar contra aquests impulsivismes de vençut. No hem de cometre injustícies amb els col·laboradors de la gran obra. Italia serà, per molt temps, l'accedora dels Al·liats, i no llur deutora. Tot lo que

aporti a la campanya serà sempre cooperació imprevista, lliure de tot compromís previ. Recordem bé les condicions en que Italia va entrar en la formidable lluita. Italia, per la seva al·liança germànica, semblava compromesa a una acció contra l'Entente. Les provocacions alemanyes i austriacques, qui originaren la guerra, permeteren que Italia se declarés neutral sense faltar al seu compromís diplomàtic. De manera que la neutralitat italiana era ja una concessió inesperada i favorabilíssima per als Al·liats. Italia hauria pogut romandre neutral durant tota la guerra sense que els Al·liats poguessin sentir envers ella altra cosa que una viva gratitud. No així Alemanya i Austria, qui podien veure malèvolament una defecció on hi havia sols un acte de consciència.

Després, Italia va seguir avençant en la seva trajectoria natural. Era arribada la hora de completar la gran empresa garibaldina. Les comarques irredemptes esperaven com a verges captives. La veu d'un alt poeta civil, D'Annunzio, va continuar la tradició dels impulsors de la joventut Italia, els Leopardi, Joscolo, Monti, Carducci. Observi's que si bé Italia tenia desde aleshores un interès natural en l'èxit de la guerra europea, l'impuls qui li havia fet pendre les armes era particular i nacional. L'adhessió d'Italia al pacte de Londres representava un avenç més en la trajectoria qui va desde l'al·liança amb els imperis centrals a l'al·liança amb Anglaterra, França i Rússia. Recordem els moments successius d'aquella trajectoria: Primer: Triple Al·liança.—Segon: Neutralitat d'Italia.—Tercer: Guerra d'Italia amb Austria.—Quart: Guerra d'Italia amb Turquia.—Quint: Guerra d'Italia amb Bulgària.—Sisè: Adhessió d'Italia en el pacte de Londres. ¿Per què no hi ha hagut fins ara, guerra oficialment declarada entre Italia i Alemanya? La declaració no pertoca a Italia; sinó a Alemanya, ja que aquesta ha vist atacada Austria per Italia i, per tant, té el deure diplomàtic de declarar la guerra a la nació agressora de la seva aliada.

Vé ara una altra qüestió: el pla de guerra dels italians, en les seves relacions amb el pla general de guerra dels Al·liats. Italia ha establert un sol front, ja que no comptem com a tal l'ocupació de Valona, anterior a la guerra, i els desembarcs exigits a San Joan de Medua i Durazzo. Això—se diu,—ha afeblit l'acció dels Al·liats en els fronts balkànics; ha causat, en fi, l'aclaparament dels montenegrins. Però s'oblida que mai hi ha hagut unanimitat absoluta entre els demés Al·liats, en quant a la dispersió dels fronts de guerra. França no acceptà de bona gana la desgraciadíssima operació dels Dardanel·ls, tal vegada exigida per Rússia. Anglaterra se resignà a l'ocupació de Salònica, proposada per França, contra la tant reiterada opinió d'en Clemenceau. Italia, amb motiu de l'ajuda a Servia, va publicar una nota, molt justa, vindicant-se de la seva suposada passivitat, en quan a Servia. La veritat és que si Servia hagués estat oficialment abandonada a la seva sort, els resultats haurien estat idèntics an els obtinguts amb la duplota operació de Salònica. Tal com se troba avui disposat l'equilibri de les forces en campanya, es evident que la pressió exercida sobre un front parcial pot ésser tan eficaç (o més) que la pressió simultània en diversos fronts. A causa de la distribució geogràfica de les forces en lluita, els germànics han pogut fruir tots els beneficis de la coessió, mentres els

Al·liats no han aconseguit encara suprimir aqueixa disgregació o ataxia qui neutralitza tants esforços heròics.

Es clar que la guerra actual és guerra qui tendeix a la destrucció de l'exèrcit contrari, més que a la ocupació de les terres enemigues. L'element antropològic hi té més importància que el topogràfic. Aquesta lluita senyalarà fortament en l'història la fi del concepte patrimonial, en que les corones anaven a augmentar llur riquesa territorial de domini. Es el poble que lluita contra el poble, i no el monarca qui aspira a la conquesta. Servia, Bèlgica sobre tot, existeixen avui tant com abans, més encara que abans, perquè llur poble ha exultat considerablement la seva vida espiritual, afirmant-se més intensament en la societat humana. Per això, en l'actual topada, una victòria obtinguda al front de l'isonzo representa un triomf per al mateix esperit que defensen els belgues a l'Iser, els francesos a l'Argona, els anglesos al N. O. i fins implícitament, els russos al Prípet. Però además de representar aquell aventatge espiritual, ¿qui dubta que també representa una ferida en el còs del gegant germànic, una ferida per a tot l'organisme de l'adversari? Més encara: si una ofensiva en el front alsacià pogués portar als Al·liats a les vores del Rhin, ¿no seria això una ferida en les vísceres nobles, un atac en ple tòrax, molt més eficaç que l'hostilització de les llunyanes extremitats?

GABRIEL ALOMAR

DISSIPACIÓ

Si Júpiter tingués tot el soroll dels taps dels mil banquetes d'aniversari, i el bitxo en tants menjars llençat a doll; i el pebre de tant xisto atrabiliari!

Si posseís l'ardència dels bons vins, el foc dels ossos nets de tants pollastres, i els ossos buids del munt de llagostins que arribaria prop d'on són els astres, i la mel de les neules avinades, i els pinyols de les pomes ròsegades en quarantatres onzes de febrer, prest posaria foc a la sageta, i d'uns moments escassos de desfeta veurieu Frigida alçar son bust rialler!

A. COSTA I SENDRA

SE Pancuantos

A CAMPANA DE GRACIA fué denunciada, hace dos o tres semanas, y procesada por injurias al Kaiser. El autor del crimen, naturalmente, fuí yo.

Por injurias, no sé si al Kaiser o a algún otro coronado del Centro de Europa, ha sido también denunciado, en Zaragoza, recientemente, otro artículo mío.

A propósito de esto, he de hacer aquí algunas advertencias a los Directores de todos los periódicos en que yo escribo o colaboro. Yo acostumbro a dar la cara siempre, y a responder de mis artículos en todos los terrenos. Yo soy un hombre de ideas, y por confesar y sostener lo que pienso, estoy dispuesto en todo momento a morir. Huelga decir, pues, que lo estaré del mismo modo a perder la libertad y a ponerme en manos de esbirros y de sayones, cuando haga falta. Utilizar testaferreros y directores de paja, tipo Alted, Llop, etc., es una inmoralidad por la que yo no paso. En una celda de la cárcel duermo yo tranquilamente; pero no podría

conciiliar el sueño en una cama de tres colchones del Cecil Hotel o de Marlborough House o de Buckingham Palace, si supiera que, por mi culpa, había en cualquier parte un hombre preso. Para esto, hay que ser policía, o tener alma de tales. Así, pues, cuando algún artículo mío ocasione a alguien la pérdida de la libertad o perjuicios graves o persecuciones serias, yo acudiré al primer aviso a asumir todas las responsabilidades, aunque me encuentre en Shanghai. Esta regla, es claro, no debe aplicarse a las denuncias leves y a los procesos en que los jueces acostumbra a decretar la libertad provisional sin fianza. Por evitarle a un compañero algunas molestias, no voy a inferirme yo el inmenso daño que me produciría el presentarme a declarar en Barcelona o en Zaragoza, estando en rebeldía en veinte causas y reclamado por una porción de Juzgados. Me parece que la salvedad es justa. Aunque todos los que me conocen saben esto de sobra, he creído conveniente repetirlo en letras de molde una vez más, para que a los que se espantan de las cosas que yo escribo, se les vaya el canguelo. Y para que no vuelvan a repetirse hechos, que ya no deberían haber ocurrido una vez.

A otra cosa.

En pocos días la censura británica ha puesto el *displacet* al margen de dos artículos míos. El uno lo enviaba yo a LA CAMPANA, y el otro no recuerdo si a *Sabadell Federal*. En este último hablaba yo de ciertas nerviosidades que he notado en Inglaterra. En el primero, les decía a los ingleses y a los franceses algunas cosas que no deben ignorar. Pues ninguno de esos dos artículos ha llegado a su destino. Con ambos se han quedado los censores.

No por esto les guardo ningún resentimiento. Ya sé que esas cosas un inglés no puede hacerlas sin gran dolor de su alma. Ya sé también que, si a los alemanes les hubiera dicho lo que les decía a los ingleses y a los franceses en el artículo que yo mandaba a LA CAMPANA, el Kaiser me habría enviado a Glatz o me habría hecho fusilar.

No es por mí por quien me quejo. Yo les daría a los aliados la vida. Más fácil sería subordinarles i entregarles el pensamiento, si yo entendiera que esto podía acelerar la victoria.

Pero al contrario, yo creo que es necesario que la censura no sea demasiado severa. Lo peor que les puede ocurrir a los aliados es que se note que no pueden soportar la verdad. Sería esa su perdición. Está bien que se pese todo lo que se refiere a las operaciones militares, que se impida todo lo que puede favorecer materialmente al enemigo. Pero, en lo demás, la libertad debe ser absoluta.

Desde el momento en que a los escritores dignos se nos limita el derecho de crítica, se nos coarta el derecho de elogiar. La alabanza, si no es espontánea, si no es libre, deshonra al que la tributa y al que la recibe, porque se convierte en adulación, en servilismo.

Francia hizo mal en obligar a Bonafoux a marcharse de París. Inglaterra hace mal en no dejar al gran cronista escribir lo que quiere. El otro día me decía en una carta amarga: «No se puede tratar de la guerra. Debo dedicarme ahora a describir las tiendas, los cines, los carros de leche y otras lecherías». Esto es doloroso.

Però a mí no me hace callar nadie. Como la censura me vuelva a secuestrar otro artículo, liaré el petate y me iré a otra puerta a cantar. A Suiza o a América, por ejemplo. O al Africa central, a ver si se ha refugiado allí la libertad de pensamiento. I la cortesía. Porque los censores no se han dignado comunicarnos ni al periódico ni a mí la determinación violenta que han tomado contra mis artículos.

Ingleses, pegad, però escuchad. Escuchad esto que os digo hoy, sobre todo. Si el ganar la guerra ha de ser a costa o con detrimento de la libertad, más vale que la guerra se pierda.

ANGEL SAMBLANCAT

39, Charlotte street, Fitzroy square, London, W.

Records i fantasíes

Era un onze de febrer que, oblidant antics rencors, uns homes d'alt pensament i d'altas virtuts sagraris, donaren plers i salut, curaren els set dolors del poble dejú, impacient, fadigat de tants calvaris.

Era un setze de juliol que la Santa Llibertat sofrí l'ultratge dels vàndals, i fou Bèlgica, Igualada; an aquell solc horrorós una llevò ha germinat i una passió intermitent açà al pit sa flamarada.

Era una nit de gener que'l corcer d'un general potejà sacre terreny i descarrilà la historia: a Sagunto un garrofer oi un pacte irracional qui ajupí el país hispà, neulant joves brots de gloria.

Vinga un onze de febrer que'ns rescabali atrevit de les fams de pa i de drets, i ens curi la hidropesia; que consenti bondados donar pas a tot neguit, si no hi ha de pernabatre nostra deua Autonomia.

Que acabi amb la gran vergonya pestilenta, nacional de requetés i toreros, rifles, *boy-scouts* i gitanes, amb la vil racció del drac de la selva clerical, amb la recomanació, trabuc de fellons i ganes.

Que dongui la mà al obrer, a la mondana, al menor, que apagui els llums de la fàbrica plena d'infants i de mares, que obri portes ben obertes als convents, fent-hi claror, que allí on hi càpiguen monges, no tinguin què fer-hi els frares.

Que tiri a terra, amb son pic, estrambòtiques troneres, que sàpiga acopiar armes de frau, i bales beneïdes, que tingui enuig i ciment per tapar les aspirillers, fetes per si acàs, o a dretes, per armes de totes mides.

Amb un trespol agradós pels nafrats i miseriosos ara esmaperduts, cansats cercant el fret d'un pedric, que desvetlli les cent relles i els cent matxos neguitosos, i faci perdre olivardes de cada crinot presós, gris.

Que aixequi pobles novells damunt pobles enrunats, amb dugues fileres d'arbres que l'ample carrer ombregin i esborrin de la memoria carrerons vells, malforjats, i hi caigui Sol de salut, i els quatre vents hi festegin.

Que tiri llibres de text dels programes migevals i castigui l'ignorancia per a desterrar el crim; que a la Justicia no perdin els set pecats capitals, fills espuris i directes del regisme que patim.

Vinga l'onze de febrer fort, decent, hospitalari, com un sol de democracia eixint al horitzó hispà, pulveritzador de trampes, lliberal, igualitari, amb un corn rajant ventures, i els Drets de l'home a la mà.

J. COSTA I POMÉS

Dels tallers han desertat els obrers: no se sent el repicar del martell damunt l'enclusa; la serra no llensa al aire el seu cant metàlic i sostingut de cigala monstruosa; el picapedrer no dona martellades, el paleta no construeix la casa... Els homes laboriosos han abandonat les eines de treball i criden i juren i maleeixen... La policia persegueix a aqueixos homes com si fossin criminals... Alguns d'ells són ja a la presó, darrera'ls barrots de ferro, mateix que besties ferotges. Per què? Què han fet? Quin crim, quin delict, quin mancamet cometeren?

Aquests homes, que viuen malament, que no frueixen de cap mena de satisfacció, de cap privilegi; aqueixos homes que tenen la virtut de construir palaus per a que s'hi hostatgin altres homes que gosen d'absurdes privilegis; aqueixos homes que arriben en llur mansuetut fins a construir presons per a que'ls tanquin en elles; aqueixos desgraciats que's cremen la pell prop dels forns, que vetllen al peu de les màquines, que baixen al fons de les mines i s'enfilen com micos en els andamis; aqueixos infelicos que ho fan tot per un miserable jornal, s'han reunit pacíficament per a dir que's moren de fam, i se'gons sembla aquesta desconsoladora manifestació és quelcom imperdonable.

—Tenim fam—diuen acoblant llurs veus desesperadament;—els nostres fills que nasquen sans se'ns van tornant raquífics, anèmics, tuberculosos. Nosaltres anem mal vestits, nostra llar és una mena de cort infecta en la que vivim sense llum, sense aire, sense comoditats. Com que no posseim res,

com que la única font d'ingressos amb que comptem és el nostre treball, volem que'l nostre treball sia un xic més ben retribuït.

—Pot-ser teniu raó—han respost els amos, els burgesos, els capitalistes;—pot-ser sía veritat que patiu fam; però, què hi farem? Els negocis van malament, la nostra industria es troba en decadencia; els nostres productes no's vénen; no hi han mercats per a la exportació; aquí no hi han tècnics que puguin substituir als alemanys, als belgues, als francesos, als anglesos que se'n anaren al començar la guerra; les nostres industries estàn en decadencia... Cal resignar-nos, cal sofrir, cal esperar temps millors...»

Però, com que la fam no té espera, com que lo que demanen és quelcom necessari, quelcom que necessiten dins d'un plaç improrrogable, perentori, cada dia que passa és per a ells un sigle de tortura, de tristesa, de desesperació.

—Sofrir! resignar-se! esperar!... Esperar? què? La mort? Doncs que vinga enhorabona quant més aviat millor. Que van malament els vostres negocis? Pitjor van els nostres! I els milions que teniu enmagatzemats en els Bancs? I els brillants que llueixen les vostres dones i les vostres amistançades? I lo que gasteu en xampany? I lo que us jugueu? Que'ls vostres negocis van malament? Encara que així sia quina culpa hi tenim nosaltres? Que no hi ha mercats per a l'exportació? Obriu-los, conquisteu-los... No sou vosaltres els directors, els qüefes, els administradors? No sou vosaltres que governeu, que dirigiu, que maneueu? Si els negocis van malament vostra és la culpa i no

nostra que no havem fet sinó obeir-vos.— Això diuen els obrers i tenen raó.

DAVID COPPERFIELD

(De La Publicidad)

El doctor Torras i Bages

Ha mort el bisbe de Vich. Es molt trist per a nosaltres, però la raó a un moro i del doctor Torras no se'n pot dir mal. Era un savi, era un artista, la seva filosofia, fós la que fós, la dominava perfectament, era un enamorat de Catalunya i además era un bon home. Fins ha tingut el bon gust de no deixar-se dissecar.

Què hi farem? no tot han d'ésser Laguardas i Casañas i Morgades i Cortesos Xuetes. Per a fer-nos la llesca, de tant en tant, entre els bisbes surt algun Urquinaona.

Un dia que no's disfrecen

MIREU que hi han persones, això de les persones és un dir, mireu que hi han sarracenes ben desgraciades. Ja tenen raó de dir-les-hi invertits!

Tot l'any d'anar disfregats d'home sentint-se femella. Tot l'any de patir no trobant recreo més que en els urinaris i encara exposant-se a un mastegot si s'equivoquen de parroquia, i que en el dia en que't vesteixes de lo que ets, perquè ho ets i perquè ho vols ésser-ho, vingui un Bravo Murillo i se t'emporti... N'hi ha per tirar el berret al foc! Valdria més que se t'emportessin els capellans!

Aquestes lamentacions eren les que bullien en el cervell dels vintinou detinguts en un saló de ball, situat pels volts de Sant Culgat (el nom s'ho porta) pel crim, segons *La Vanguardia*, d'anar vestits de dona i fer moviments impropis del seu sexe.

Es lo que devien anar dient ells: no som invertits? doncs inverti-m'ho tot. Ara que els altres se disfrecen, nosaltres ens ensenyem tal com som. Estic segur que quan el digne inspector va detenir-los, devien cridar amb veu de xisclé:

—Ail! quin sofoco!

—No'm grapegi...

—Dongui'm basca, que tinc aigua-naf, i aixís successivament, com si fossin filles de Maria. Al ésser a la delegació i tractar de despullar-los dels seus hàbits apropiats, segurament que deien:

—No! no! que no ens toquin els home-nots, que vingui una dona, mal que sia la portera.

Molt bé, ja'ls tenen, ja'ls han tornat a vestir d'home i probablement ja els hi han donat una palliça, i ara què'n faràn?

Perquè corretejar-los ho veig difícil. Ells se senten dona i lo que és pitjor, dona ardenta.

Escoltin: Muley-Hafid ens va regalar una elefanta, oi?... Doncs jo aquests subjectes els regalaría a Muley-Hafid. Content ell, contents ells i contents nosaltres.

El dimoni

ETAQUÍ que un dels nostres lloros més coneguts, la «Blanca Azucena», fou contractada per anar a fer un bolo a Tabernes de Valldigna, poble del regne de València.

Els *ches* s'entusiasmen amb la blancor de la Blanca i la ignocencia del lliuri de Sant Antoni. Els plens eren a vessar en el café-concert de Tabernes i el taverner fins tingué d'anar a Denia per a comprar xampany que era l'única beguda que plavia an aquell lloro.

I vetaquí que, sobtadament, el lloro ens resulta sentimental. S'entera de que'ls pobres vells i els tendres infantons recullits en l'Assil de la població van quasi despulats i

decideix, valent-se de la seva influència sobre Tabernes, fer una funció a benefici dels assilats.

I el benefici se feu; els pobres tingueren mantes, samarretes, mitjons de llana, etc.

Fins aquí molt bé. Però, vetaquí que a un jesuïta de Gandia (patria de Sant Francisco de Borja) se li acut pujar al cubell i dir que'ls assilats de Tabernes devien refusar l'ofrena del lloro, perquè'l lloro no era lloro, sinó el dimoni.

Un dimoni que dona mantes i mitjons i samarretes? Un dimoni blanc i rosa? Un dimoni petoner? Un dimoni ardent, joganer, saví en arts de l'amor?

El jovent de Tabernes diu que canta:
L'infern ens crida!
Què fem?
Anem!

Municipal

Ara tindran una sorpresa. Vos-tès es pensen que volem parlar de l'Ajuntament, que una vegada més, amb la constància i ja! amb la inutilitat de sempre volem combatre alguna de les moltes coses que té per a ésser combatudes el nostre Ajuntament.

Doncs, no, senyors. Nosaltres tenim cops amagats i no va el carro per les roderes que vostès imaginin.

Volem parlar del senyor Maura. Ja ho veuen, si és diferent.

El senyor Maura, com a President de la Real Academia de la Llengua i per a justificar allò de *limpia, fija y da esplendor* com la pasta *Amor* o el *Kaol*, ha firmat una comunicació on prega al Govern que vetlli per a que s'ensenyi en castellà en tots els estudis d'Espanya. És a dir posant la qüestió en els termes concrets i definits: que a Catalunya no's pugui ensenyar en català.

Contrariament a lo que el senyor Maura i son estol d'acadèmics de menor cuantia se imaginin, això encara malmetrà més el castellà en boca dels catalans. Això de que els hi parlin a l'escola un idioma diferent del seu (del seu *idioma*, senyors acadèmics) és per a embullar el cap de qualsevol.

Per això es comprèn que el *cuero* de guardies municipals, en mig de les protestes que l'acte i l'acta de l'Academia ha despertat a Catalunya, hagi vist amb molt bons ulls, el gest d'en Maura.

Com que ells ne surten beneficiats! Com que amb son *idioma* (diem-li *idioma* també) havien arribat allà on vol arribar l'Academia!

Ja ho crec! Se comprèn que els nostres *ciudadanos* vulguin proclamar quefe honorari del *cuero* a don Antoni Maura, President de la Academia de la Llengua que *limpia, fija y da esplendor* com el *Kaol* per a netejar-se el metall dels uniformes!

X.

SONATA XII

ROBO que això de la guerra ens fa tornar masells. Res ens interessa ni commou com naturalment tindria de commoure'ns. Sembla que ens hi haguem avesat tots an aquesta vida de taups que se'n diu guerra de trinxeres. El nostre cel és un retallet de cel petit i com és petit el cel és petit l'ideal i petita l'esperança. Mengem si podem, ens barallem per la vida i el que cau que caigui, ja l'enterraràn, demà ens tocarà a nosaltres.

En altres temps, quants i quants trastorns no haurien portat les vagues actuals, portades per l'encariment de les subsistències! Avui res. Els treballadors no treballen, dient que, per morir-se de gana, val més esperar la pàl·lida asseguts i amb els braços creuats. Els burgesos diuen que més guanyen parats que no treballant. Si un hom no entén com arribem a viure els pobres neutrals.

Ni les bones noves ens alegren ni les males ens disgusten en gran manera; com us

he dit, hem rebut tant i tant que crec que ens tornem masells.

Mireu, ara s'ha mort en Torras i Bages, flor estranya; era un bon bisbe i un savi. Com si res, sinó fós perquè l'Esglesia té organitzat això dels dols com la *Lliga* les eleccions, ni funerals crec que li fessin. Per cert que hi ha un detall que m'ha fet certa gràcia; escolteu:

Sa magestat el rei don Alfons tretze delega al capità general de Catalunya senyor Alfau, per a que el representi en l'acte del sepeli del doctor Torras. El senyor Alfau delega a son torn la representació al comandant general de somatens don Enric de Carlos Gómez; aquest, per a no ésser menys, fa delegació en son ajudant de camp i ara ja veurem què farà aquest.

Perfectament, un altre mort, una altra pèrdua; el gran Rubén Darío, el poeta més formidable de tots els que escriuen en llengua castellana ha mort. Doncs com si res. Quatre ratlles en els diaris i prou. Després, quan Déu vulgui que s'acabi aquest diluvi de sang, i aquest temporal de canonades, probablement la trobarem a faltar la veu del gran americà, avui és impossible, no sentim res.

Com ens hauriem alegrat fa una temporada amb la concessió a Barcelona dels dipòsits francs! Tots somniàvem amb la ciutat nova que s'aixecava en el pla del Llobregat, tots hi veïem treball per a tothom, una època d'abundor que s'enllaçaria amb la que té de proporcionar-nos la gran Exposició de Indústries Elèctriques.

Ja la tenim la concessió, i què? res. La brometa d'en Maura contra la nostra parla ha despertat les indignacions que en altres temps hauria fet? i ca!

Masells! masells! masells!
I amb raó, crec; perquè si ens queixàvem, si ensenyàvem els nostres mals als veïns, què dirien aquests? Segurament que com el darrer emperador de Mèxic ens preguntàriem:

—Que estic sobre un llit de roses, jo?
En fi, bevem-hi.

MORITZ VI

Notes de fóra

Las Planas.—El rector d'aquest poble engega un sermons colossals. Els dos últims diumenges ha ficat la pota a l'aigua. Figureu-vos si és així que digué que en lloc de les festes que es feien per l'escola i d'ensenyar tant de lletra a la canalla, valia més que els donessin una xurriacada, que anaven moltes criatures a estudi i a l'església a doctrina, molt poques.

També parlà (però bastant malament) del matrimoni, enfadat perquè tothom se casa pel civil i encara més empipat perquè li han quitat el despatxar els papers dels casaments donant-ho a un altre.

Avui que està demostrat que la instrucció és lo principal en la vida, ell que no, i que no serveix no més per fer dolents als homes.

En resum, que veu com una cosa li fuig per aquí i l'altra per allà i tot són quartos, pessetes i duros. Alerta ciutadans.

ANIVERSARI

Cementiri de Madrid. El guardià de la necròpoli, creient que l'interessat li agrairà el record, s'acosta a la tomba d'en Pi i Margall i truca repetidament a la llosa que la tanca.

Guardià Don Francisco, don Francisco, despertis i tregui el cap.

(Se sent un lleuger soroll a dintre de la tomba, la pedra s'aparta lentament i apareix don Francisco.)

Pi ¿Què és aquesta saragata?
Guardià Res. Sinó que ara, passant, m'ha vingut a la memoria el dia que és avui ¿sab? l'onze de febrer.

Pi ¿De veres?
Guardià I m'he dit: ¿Vols-t'hi jugar que l'il·lustre don Francisco no se'n recorda?

Pi Es veritat!...
Guardià Fa tants anys d'aquella fetxa!
Pi Quaranta tres!

Pi Vès què tall...
Guardià Com passa el temps!... I bé, contem, ¿s'ha arrelat, al cap d'avall, la nostra bona República?

Guardià (Molt sorprès.) ¿Quina República?
Pi ¡Ai, ai!

Guardià La República espanyola...
Pi Oh! Si no la tenim pas!... (Més sorprès encara que'l guardià.) ¿Què dius?... ¿De modo que encara esteu com quan vaig deixar aquesta vall de miseries?... ¿Que no hi ha republicans?

Guardià ¿Que si n'hi ha? A carretades.
Pi I doncs, amb el cúmul d'anys que esteu treballant la cosa ¿com dimontri no heu lograt fer triomfar la vostra idea?

Guardià Si vol que li sigui franc no ho sé. L'únic que puc dir-li és que sempre estem parlant de que aviat vindrà la «nostra», però van passant els anys i la «nostra» no vé.

Pi Et juro que no ho entenc.

Guardià Doncs, veïam, si vostè que és un gran savi no ho entén ¿com ho entendran els tontos com jo?

Pi En efecte, el cas és original...

Guardià ¿Que pot-ser no teniu quefes? Molts ne tenim.

Pi ¿I què fan?

Guardià ¿Què us diuen? ¿En què s'ocupen? Uil!... Si li hagués d'explicar, que me'n donaria de feinal!...

Pi ¿Es dir que no estan parats?...

Guardià Ah! Això no. Lo que és el *pase* que tenen per viatjar per tots els carrils d'Espanya, ja'l fan servir, ja!...

Pi I apart d'aquest moviment continuu, la seva capacitat ¿gen què més se manifesta?

Guardià Què li diré jo!... Això va segons les costums i el gènit de cadascú...

Pi Però ¿fan una propaganda intensa, com convé al poble? L'Estat ¿troba en ells uns censors rígids?

Guardià ¿Alcen el nivell moral de les classes proletàries?

Pi ¿Cuiden de fer ciutadans?...

Guardià (Tan estranyat com si li parlessin de la lluna.) Ah, no, senyor! D'això els no se'n poden ocupar.

Pi Veu que passen tantes hores parlant amb els governants, visitant els ministeris i gestionant el despatx de tan diversos assumptes!...

Guardià Ah!... Aixís, prou!... Ja està explicat lo que jo no comprenia.

Pi ¿Què vol dir?...

Guardià Que'ls donaràs molts recados de part meua, i que quan el pròxim any passis per aquí en tal dia, no'm tornis a despertar, perquè el sentir... certes coses no'm prova, a la meua edat.

Pi (Don Francisco, pronuncia des aquestes paraules, entra aire cop a dintre de la seva tomba i desapareix súbitament, deixant al guardià amb un pam de nas.)

Guardià C. GUMA

LA DATA AUGUSTA (1)

AQUESTA és la nostra; la que diu quelcom d'íntim, d'antiga recordança als que varen fruir d'aquelles il·lusions, la que ens dona una pauta i una esperança als que no havíem vingut encara al món.

Lloar-la és la tradicional costum de cada mes de febrer; però en l'actual, en que el món sembla que estigui remogut per una immensa onada de sang, que el cervell de l'home sembla que només tingui la missió d'inventar instruments destructors, productes químics per a enverinar a l'humanitat enemiga; que l'odi, la tortura, els afany imperialistes, destrueixen aquell bell lema de germanor que creiem eis republicans de cor que, lluny d'esfumarse, aniria progressant; en aquest febrer tètric, paorós, creiem els federals que no devem alçar nostra copa de xampany que semblaria una mofa als nostres germans d'allà i una bofetada als d'aquí que defensen el pa dels fills amb una

(1) Se'ns prega l'inserció d'aquest solt.—N. de la R.

lluita terrible digna d'admiració i de tota mena de solidaritat.

Per interessar-nos tant aquest moment culminant en que s'està jogant el destí de nostre proletariat, som contraris, els federals, de tota expressió d'alegria, de tota exteriorització de joia per a commemorar nostra República. Encara que sembli la data poc oportuna, estimem necessari que en lloc de xampany que renovi nostres anys entusiasmes, fem ús dels simbòlics rams de llorer, roure, viola i acacies, i, respectuosament, anem a posar-los damunt les tombes fredes i oblidades de nostres martres de la Llibertat que reposen en el vell cementiri.

Endolada porta l'ànima l'Humanitat; de negre està vestit el cor del poble. A la presó sofreixen el pès de l'injustícia germans nostres que, defensant sa causa, crèien no delinqüir. ¿Tenim d'ésser tant indiferents que no ens posem dol?

Els federals remembraran l'augusta data amb una cívica manifestació al Cementiri Antic, pregant el concurs de tots els aimants de la Llibertat, que deuràn reunir-se el diumenge, a les 10 del matí, davant dels pòrtics d'en Xifré.

Honorem als nostres martres. Tinguem el degut agraïment als que donaren la sang pels ideals.

CARLES COSTAS ALVAREZ

Per humanitat

Prou guerra! Crit de feres, quin fi esborra amb odi entre germans, confins del mapa. Cavall nafirat sens brida, que s'escapa; ninot vestit de Geni amb una porra. Font xopa de verdet, on, fart, s'hi amarra l'Orgull i assedegat al broc s'arrapa; reneç de mostre ruf i xacrós, que tapa l'etern jas dels vençuts amb munts de sorra. Pel dret de la raó, de la consciència; per Déu a qui oferiu des de la Terra precis místics, embafats de fe cristiana; pels pobres orfanets, quina existència, de fam morts, odiaran! per ells! prou guerra! que'ls corbs ja n'estàn tips de carn humana!

JOAQUIM MALLEU

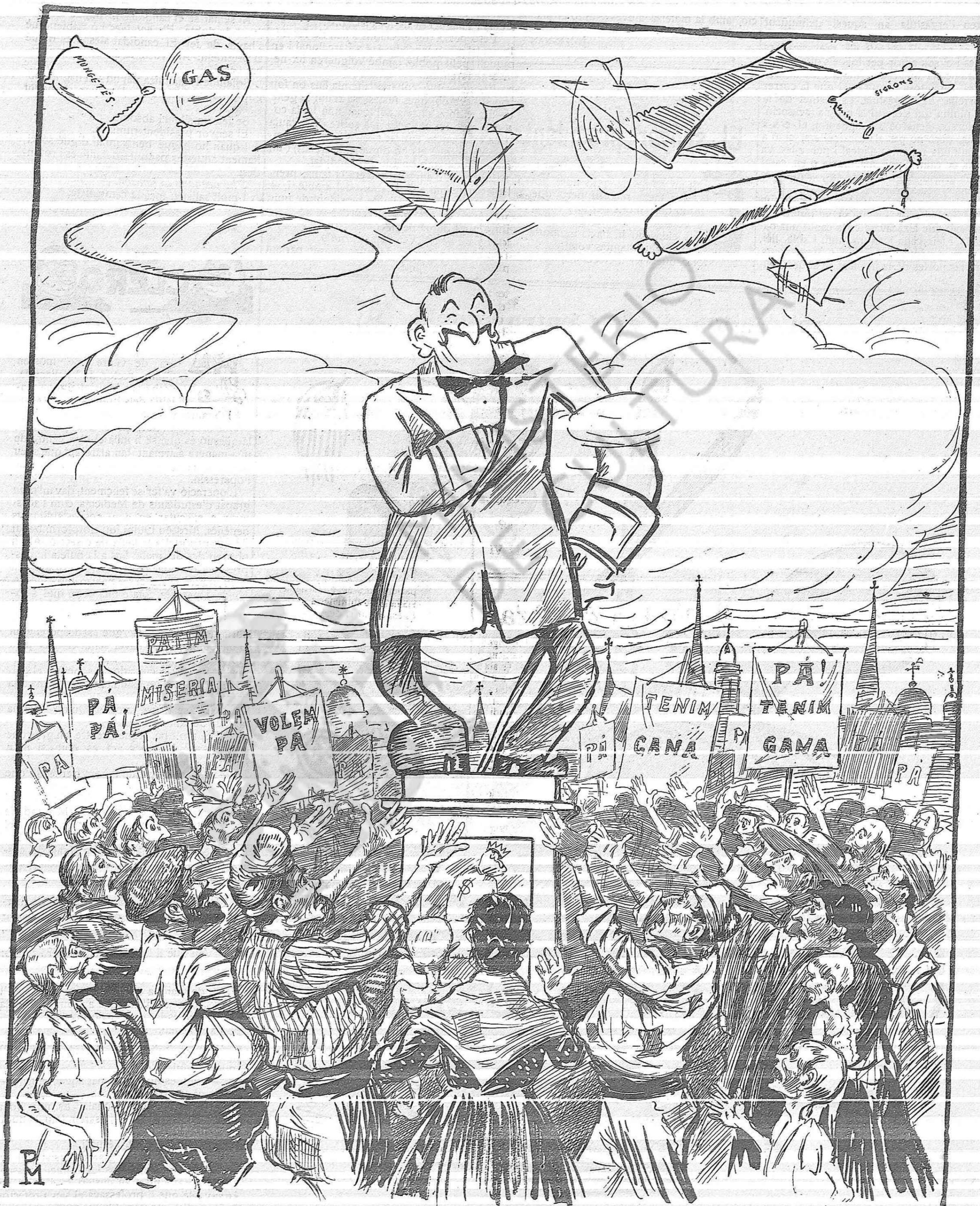
El darrer proscrit

AQUEST Angel Samblancat, de les proses virils, de les proses cremants, si un dia va saber la engunia de la presó, ara sab quin sabor té el pa de l'exil. Per la City populosa, per les vores del Tàmesis, ell canta encara la cançó d'aimant de la Llibertat, tot passejant la seva silueta d'emigrat errabond, de proscrit per la justícia espanyola.

Es el darrer proscrit, però també el darrer romàntic de l'apostolat de la regeneració d'Espanya, que aprenqué del seu mestre, en Joaquim Costa, en les sinuositats abruptes del penyal de Graus, i en totes les seves coses hi deixa un poc de la duresa i de la fortitut d'aquelles roques llegendàries. Ell ha fet veritat allò: ¿Què hi fa que'ns cremi la mà, si amb ella aixequem l'antorxa? I si dintre el romanticisme violent hi ha un Amilcare Cipriani amb la cama de fusta, la cama perduda a Tesalia combatent per la llibertat de Grecia, ell pot mostrar la llista inacabable dels seus processos i de les seves persecucions. Perquè com un Jehovà, llença a la manera bíblica els dicteris més formidables contra tot lo corrupte, contra tot lo podrit. I per damunt de totes les venalitats, de totes les concomitancies impúdiques, de totes les indiferencies fatals i d'aquell *laissez faire, laissez passer* famós, ja incrustat en l'ànim de les nostres multituds incongruents, ell ha alçat la veu, clamant amb una furia inusitada, aixecant tempestats, com si a dintre seu hi hagués un altre Júpiter, fent servir els llamps per ploma, ja que ella ho fulmina tot amb la força de les seves frases exaltadores i de les seves paraules fulgurants. Es un escapat d'aquella Convenció terrible, i a darrera de les seves proses victor-huguesques sembla que'l timbal d'en Santerre toqui a rebat. Es lo que hi ha més d'admirable, després de la seva voluntat, aquests seus escrits tan ponderats, tan justos, tan venjatius, que

En actitud de fer-se retratar

—Sí, sí, ja podeu xiular, quan un primer ministre no vol beure!

els explotats i els subjectes a tots els esclavatges humans, deuen somriure agraits, com si amb ells hi anés un poc de l'odi que conven. Per això els jutges i els fiscals que li posen rojes ornamentacions, com notes marginals als seus articles, decretaren la presó i obriren l'ergàstula an aquest delinqüent etern.

Es el seu odi per tots els prevaricadors polítics i el seu amor per tots els que sofreixen tiranies el que'l fa delinqüent. Es la seva cultura, espantosa i brutal, el que fa córrer el forrellat de l'ergàstula. Es l'estilet de la seva ploma qui s'escriu la propia acusació. Ell ofereix, generós i magnànim, el còs i l'ànima, però no pas als escarcellers, sinó a les multituds redentes d'ideal i per elles va un dia en camí d'una maçmorra o en camí de l'emigració. En un i altre cas, sempre és immens el seu sacrifici.

Es l'últim romàntic que queda. Es l'últim exaltat i exaltador. Es l'últim vestigi d'una generació que aixecava a cada cantó una barricada i feia cada jorn un motí. I si la llei, en nom de totes les justícies immanents, barra les portes de la frontera an aquest acu-

sat per les revoltes de cada dia, nosaltres, per aquest home fort, per aquest periodista viril, hem de fer tot lo que necessari sigui perquè se li obrin aquestes barreres al seu pas, amb els honors d'un proscrit que torna a la seva terra sense cap humiliant postergació, amb la mateixa altivesa, amb el mateix orgull.

JOHANNAN

ANÉCDOTES POLÍTQUES

El senyor president

En un poble de quin nom no cal que me'n recordi però que és un dels molts perduts en els recons de l'amplia província de Lleida, no hi havia memoria de que mai s'hagués votat.

Ells sabien que's feien eleccions; l'alcalde

i l'entremaliat secretari, convenientment alligonats, conjuminaven l'afer, però d'aquí no passaven les coses.

Però arribà, allí també, l'empenta vigorosa, la forta renovació política que significà la Solidaritat i amb aquella purificació social de les costums civiques, no hi hagué més remei; s'hagueren de fer eleccions.

Però per a fer eleccions s'han de fer mítings (al meny saixis ho fan a Barcelona) i en aquell petit poblet també volgueren fer-ne. I ne feren un.

En un estable, cuberta la femta fins on fou possible amb unes fustes, se reuní la gent.

En el fons s'havia col·locat una taula coberta amb un cobrellit i a sobre de la taula una campaneta (àdhuc sabien lo de la campaneta perquè els ho digué el secretari) i un vas d'aigua amb bolado pel candidat.

Al costat d'aquest, darrera la taula, prengueren seient els notables del poble i, en mig de tots, el que feia de president de quin motiu no cal tampoc enrecordar-se'n.

Aquest digué per a començar:

Lo xic de cà! Xato té la paraula.

I aixís, un darrera del altre, anaren parlant

els oradors fins que li tocà el torn al candidat que en semblants casos sempre és l'últim perquè pensa allò de que «els últims seràn els primers». El séu discurs engrescà a tothom. En aquell poble els vots serien per a ell. Tothom l'aplaudí força i molt sorollosament.

Al sentar-se el candidat hi hagué un moment de dubte. Els notables no sabien què s'havia de fer. El candidat aleshores digué al president: Ara vostè té de donar per acabat l'acte.

Solemne i una mica pàl·lid—si hagués pogut posar-se pàl·lid— el senyor president s'aixecà.

Se feu un silenci absolut.

El senyor president rumiava.

I quan ho hagué ben rumiat digué senzillament aquestes paraules definitives i rotundes:

S'ha acabada la funció.

I molt satisfet, tocà la campaneta.

MARCEL

El català i el Centralisme

— Després que'm fas treure un pam de llengua...

— Ho faig per poder-te-la tallar amb més facilitat.

ENDRAPANT com endrapava, ja era de veure que mossèn Quim, rector de Vilallanuda, acabaria adquirint alguna malaltia dels budells.

I li malura vingué.

Que si serà tumor, que si serà apendicitis, la qüestió és que se li inflà el baix ventre de una manera alarmant, tan alarmant que's feu portar al Hospital de Barcelona per a que l'operessin.

L'operació va fer-se feliçment, davant d'un grupat d'estudiants de Medicina, com s'acostuma a executar en aqueixos establiments benèfics. Mossèn Quim fou cloroformitzat al llit i transportat a la taula de dissecció. Allí li obriren des del malic fins a la bufeta i, després de remenar per dintre, li extragueren d'un budell set unces d'una matèria negra, sòlida i pesanta, tota d'una peça, que semblava una pedra d'aquelles del llamp.

Li cusiren la ferida, li bufaren els ulls, el tornaren al llit i el clergue es despertà com d'un somni, sense haver sentit el més petit dolor ni enrecordar-se de res; i com que'l malalt no oferia cuidado, els metges el deixaren a mans d'un estudiant que'l vetllà tota la nit.

—Com se troba, mossèn Quim?—li deia aquest de tant en tant.

—Bé, molt bé. Aquell ventre tan gros que tenia, sab?... Doncs ara és com si no'n tingué.

—Es clar, com que li hem tret tot lo que hi duia.

—I què hi duia?... què hi duia, al ventre?—preguntà el mossèn intrigat.—M'agradaria que m'ho ensenyés lo que m'han tret del ventre.

En aquell instant se sentí a la sala del costat el gemec d'una criatura que acabava de nèixer al mateix moment que moria la seva mare.

L'estudiant, que era un bromista de marca, va córrer a cercar la criatura, i col·locant-la en una panera la mostrà a mossèn Quim, dient:

—Veu què li han tret del ventre?... Això: un noi.

—Ai, pobre de mi!—digué el clergue.—Facin de manera que no se sàpigal... Envii'l desseguida a Vilallanuda a nom de Paula Miró, que és la meva majordona.

I així se feu.

Mossèn Quim se posà bò, i al cap de quinze dies arribava al poble més trempat que un gínjol.

—Com és que ha enviat aqueix infant?—exclamà la majordona.

—Deixa-ho anar, donal... Es una bona obra; el batejarem i li posarem Pau. l'educarem i sera l'escolà de la parroquia. Deixa-ho anar—repetí, fugint d'estudi.

La criatura es feu gran al costat del senyor rector. L'infant es feu home, pressentint sempre un gran misteri en l'amor entrançable que li professava el séu protector.

Un dia, mossèn Quim sentí que se li apropava l'hora de la mort. Abans d'entrar a l'agonia cridà al xicot:

Delícies de la neutralitat

— Si el gas i el carbó s'apugen, ¿com courem el menjar?
— Quin menjar?

— Pauet!
— Què mana, mossèn Quim?
— No'm vui morir sense fer-te una confessió importantíssima.
— Ja sé lo que'm vol dir.
— Què?
— Que vostè és el meu pare.
— Doncs t'has equivocat: jo soc la teva mare; el teu pare és el sargent de la guardia civil.

UNA bona obra pedagògica. El benemèrit «Ateneu Enciclopèdic Popular», inaugura avui una serie de conferències interessantíssimes encaminades a aconseguir el millorament higiènic i pedagògic de les nostres escoles de primera ensenyança. Es d'aplaudir la campanya i val la pena de que tot-hom, professors, autoritats i pares de família, secundin l'hermosa iniciativa de l'Ateneu, no aturant-se a les belles paraules, sinó treballant per a la prompte realització de tant magnífic ideal.

Vaja!... Diuen de Madrid que'l actual ministre d'Hisenda ha declarat que està disposat a donar el port franc a Barcelona. Tot això és obra de la protesta general a favor de l'idioma. Han vist núvols espessos en l'horitzó i temien la pedregada. El cridar quan se té raó, sempre serveix d'alguna cosa. Al brià irritat de la nostra llengua, el senyor Urzáiz hi ha volgut posar *coldcream*.

Lo que pot l'odi al català. La «Asociación Escolar Radical» ha enviat un telegrama al ministre d'Instrucció Pública donant taba a la carta d'en Maura, en la qüestió de la llengua.

Bravíssim, senyors radicals!
Doncs... i el «Maura no!» com queda?

Els carlins s'han reunit per a tractar de les pròximes eleccions i veure l'actitut que'l partit deu adoptar. La millor actitut seria la de fer el mort. Que substituixin an en Syrus dins de la vitrina... i que comencin a dejunar. Ça com llà també ho hauràn de fer per força!

Vinga llenya al foc!
Ha sigut detingut, «por conceptos violentos vertidos en el mitin pro-subsistencias» l'ex diputat a Corts i ex senador don Joan Ferrer-Vidal.

I les violències dels acaparadors ¿quan les castiguen? Volen més violència que la fam imposada pels monopolitzadors? Però ai, que ja no'ns en recordavem que a Espanya, la Justícia s'ha fet sols pels de baix.

S'assegura que'ls jaumins de Gir... olen presentar candidat al escriptor humorista Ciriaci Ventalló, aquell «Xofre», que no és el pilós ni el pelut, però que té afany de popularitat.

A les pròximes eleccions, per a acabar de fer riure, no'ls faltava sinó això: un candidat de broma.

L'efecte complet resultaria si fessin la proclamació el dia de Carnestoltes.

Bisbes amb bisbes. El doctor Reig va anar a visitar al bisbe de Vic Torras i Bages en el precís moment en que aquest entrava a l'agonia.

— Nostre Senyor no vol que't moris encara — va dir-li el nostre prelat per a consolar-lo.

— Tant-se-vall! — respongué l'il·lustre malalt — tant és que ho faci avui com demà. Els mals tragos passar-los depressa.

— Tu mateix, lo que més convingui.

I mentres el de Vic feia el darrer badall, l'altre se'n tornava a Barcelona tot dient:

— Es veritat, al preu que s'han posat les subsistències, tan és morir-se avui com demà.

Segueix en Pich a l'ostracisme polític: L'home se prepara. Quan reapareixi serà una tramontana, un pic a la vida, i per això an' en Pich no pot mancar-li de quan en quan un repic.

I el repic aquí el tenen: Llegim en els diaris: «Ayer noche, en el expreso, salió para Madrid el señor Pich.»

Pobre Pich! Ja no li resten sinó aquestes *gacetillas* de «ida-y-vuelta» per a alimentar el foc sagrat de la seva popularitat.

Arri poc o molt! Si se n'adona, és home d'anar i venir de Madrid cada vuit dies.

Sembla que'ls radicals de l'Ajuntament estàn disposats a fer una terrible guerra a la proposició dels nacionalistes sobre l'ús de la llengua catalana en el Consistori.

L'oposició dels lerrouxistes serà ferma i sorollosa. Sorollosa a la seva manera. Ja'ls poden entendre i preparar l'arnica.

I van dotze!
El centre «Juventut Germinal» s'ha donat de baixa del partit nacionalista-republicà. Don Pere, el Gran, es va quedant sol. Ja només li queda la Cuca.

Solucions a les endevinalles del número 2438. A la xarada: Tarambana.

XARADES

I
A l'era's troba la primera
la segona és negoció
poble català darrera
i el tot una població.
E. Lapedra F.

II
La primera n'és beguda
la segona musical
quarta i ters s'usa a l'estiu
i nom de poble total.
S. del C.

JEROGLÍFIC

I
TRAMONTANA
MOSCATELL

Joan Rocabert

II
X
D
Juny
Sala
Part d'aucell
NOTAS
Part de Persona

Joaquim Puig

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C^{es}

ACABA DE SORTIR ES VEN PER TOT ARREU

GRAMÀTICA ELEMENTAL
DE LA
LLENGUA CATALANA

PER
A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom tela Pessetes 3

Una sessió a la Academia de la Llengua

- Señores académicos: vamos a emprender la delicada tarea de corregir el Diccionari.
 —Que ganas de perder el tiempo!... Mejor es que hagamos la santísima p... a los catalanes.